

ОТДЕЛ ЗА ВЪНШНИ ЦЪРКОВНИ ВРЪЗКИ
на Московската патриаршия

Отговор на Светейшия Патриарх Кирил на Блаженейшия Патриарх Александрийски Теодор

Светейшият Патриарх Московски и на цяла Русия Кирил изпрати на Блаженейшия Патриарх Теодор II отговор на неговото послание с молба за отмяна на решението на Светия Синод на Руската Православна Църква за образуване на Патриаршеска екзархия на Африка и за назначаване на екзарх.

До Негово Блаженство Блаженейшия Теодор II,

Папа и Патриарх Александрийски и на цяла Африка

Ваше Блаженство!

Получих още едно Ваше писмо, в което Вие призовавате за отмяна на решението на Светия Синод

на Руската Православна Църква за образуване на Патриаршеска екзархия в Африка и за назначаване на екзарх.

За причините и обстоятелствата на създаването на нашата екзархия в Африка аз вече Ви писах подробно. Те са обяснени и в излязлото наскоро [Изявление на Светия Синод на Руската Православна Църква от 28 януари](#), копие от което Ви изпращам.

Същевременно от Ваше Блаженство аз така и не получих отговор: какви канонични причини са Ви подбудили да признаете Украинската Православна Църква за вече несъществуваща и незаконна, а непритежаващите благодат разколници, враждуващи с нея, за единствена канонична «автокефална църква» в тази страна? Нито в получените от мен Ваши писма, нито в обнародваните комуникета на Светия Синод на Александрийската Патриаршия тези канонични причини не се обясняват, пък и не могат да бъдат обяснени, защото такива всъщност не съществуват, както и Вие сам много добре знаете.

Преценката на Руската Църква за това, че лицата, признали разколническата тъй наречена Православна църква на Украйна, сами изпадат в разкол, има дълбоки канонични основания, които Вие напразно отричате. 2 правило на Антиохийския Събор ясно определя: «Не се позволява да се общува с отлъчени от общение и да се приемат в една църква онези, които не са приети в събранието на друга църква. А ако някой от епископите, или презвитерите, или дяконите, или който и да е от клира е в общение с отлъчени, нека самият той да бъде извън общение като нарушаващ църковното правило».

За същото предупреждава 12 правило на Светите Апостоли: «Ако някой клирик или мирянин, отлъчен или отхвърлен, напусне и бъде приет в друг град без препоръчително писмо, то да бъде отлъчен и онзи, който го е приел, и онзи, който е бил приет».

4 правило на Антиохийския Събор гласи: «Всички намиращи се в общение с тях [с низвергнатите от сан от Събора] трябва да бъдат отлъчени от Църквата, особено ако те, знаейки решението, издадено срещу посочените лица, дръзнат да имат общение с тях». Забраняват приемането на отлъчени в общение и много други канонични постановления (I Всел. 5; Апост. 11; Картаг. 9 и др.).

Ваше Блаженство знае много добре, че справедливо наложените върху основателите на украинския разкол и техните последователи запрещения бяха признати от всички Светейши Православни Църкви, в това число и писмено от Вашия приснопамятен предшественик, Александрийския Патриарх Партений III, и не бяха подлагани на съмнение след това никога и от никого в православния свят. Според светите канони и многовековната църковна практика украинските разколници могат да бъдат приети в Църквата само след като се покаят и възсъединят с онази Поместна Църква, от която са отпаднали, тоест с Украинската Православна Църква. Както знаем, разколниците в Украйна не принесоха покаяние и не се възсъединиха със своята Църква. Заявявайки, че ги признават, и встъпвайки след това с тях в евхаристийно общение, Вие заедно с тях изпаднахте в разкол и при строго прилагане на цитираните по-горе канони подлежите на еднакво с тях отлъчване. Именно поради тази причина много клирици на Александрийската Църква бяха принудени да се откажат от общение с Вас и да потърсят канонична защита от нашата Църква.

Колкото за Вашата заплаха да лишите от сан преосветения митрополит Клински Леонид, когото Светият Синод на нашата Църква е назначил за екзарх на Африка, то тя е лишена от всякакви основания в църковното право. Епископ или клирик на дадена автокефална Църква е неподсъден на съда на друга автокефална Църква. Каноничните правила, на които Вие се позовавате (I Всел. 8; IV Всел. 12), не подкрепят Вашите заплахи и са неуместни тук, защото са посветени на съвсем

други въпроси. Светите канони строго забраняват на епископа да се меси в делата на друга епархия. И ако те му забраняват дори да приема чужд клирик, който не е представил препоръчително писмо от своя епископ (вж. Апост. 33; I Всел. 16 и др.), то как могат да му разрешат да го съди и дори да му налага такава крайна степен на наказание, каквато е лишаването от сан? Във връзка с това Ви заявявам, че всякакви съдебни решения на Вашата Църква по отношение на Клинския митрополит Леонид или на други йерарси или клирици на нашата Църква ще бъдат признати от нас за канонично нищожни и невалидни.

Неудачен е и опитът на Ваше Блаженство да обоснове притежаваните уж от Константинополския Патриарх особени права с позоваване на Томоса от 1663 г. или с тъй наречения «свитък за властта на царя и патриарха». Този документ в действителност е бил изпратен не на Руската Църква, както Вие погрешно твърдите, а на цар Алексей Михайлович, който търсел подкрепа от Източните Патриарси за съдебния си процес над Московския Патриарх Никон и им изпратил въпроси. Руската Църква не е искала такива отговори от Светейшите Източни Патриарси и никога не се е ръководела от въпросния документ в своя живот.

Както се знае, Томосът от 1663 г. не е бил съборно определение: Предстоятелите на Александрийската и Антиохийската Църкви са сложили подписите си под него много по-късно. Нещо повече, Йерусалимският Патриарх Нектарий приложил към този документ свое особено мнение, в което фактически опровергал положенията на Томоса за особените права на Константинополските Патриарси, а Антиохийският Патриарх Макарий III една година преди подписването на този «свитък» тайно изпратил на Римския Папа послание, в което твърдял, че му е подчинен. Ето защо едва ли този документ може да се смята за авторитетен израз на неповреденото православно предание.

Още по-силно сме учудени от това, че като оправдание на претенциите на Константинополския Патриарх за главенство в Христовата Църква Вие се позовавате на акта на Събора от 1590 г. за създаването на Московска Патриаршия. Ваше Блаженство несъмнено знае, че Вашият велик предшественик на Александрийската катедра, светителят Мелетий Пигас, канонизиран от Вашата Света Църква, не е признал решенията на този Събор, защото те са били взети без отчитане на мнението на Александрийската Патриаршия. По негова инициатива през 1593 г. в Константинопол се състоял нов Събор на Източните Патриарси, който преразгледал решенията на предишния Събор и решил Московският Патриарх «да бъде и да се нарича брат на православните Патриарси, по силата на това наименование, единочинен и съпрестолен и равен по чин и достойнство». В определенията на този Събор, чийто вдъхновител и главен деятел бил светителят Мелетий, няма и намек за това, че Константинополският Патриарх притежава каквато и да е власт над Московския Патриарх или над който и да било друг Патриарх.

В своите съчинения светителят Мелетий се е изказвал решително срещу идеята за главенство на един епископ във Вселенската Църква. Неговият приемник и ученик, Александрийският Патриарх Кирил Лукарис, също канонизиран от Вашата Света Църква, а наскоро и от Константинополската Патриаршия, се е изказвал по примера на своя учител активно срещу папизма и е отхвърлял учението за главенството на първия по чест епископ над цялата Църква.

Смятам, че не е излишно да напомня на Ваше Блаженство, че Съборът на Александрийската Православна Църква, свикан от Блаженейшия Патриарх Александрийски Никанор през 1867 г., е осъдил намесата на Константинополската Църква в делата на Александрийската Патриаршия, изказал се е в полза на равночестността на всички Патриарси и е заявил, че Предстоятелят на Константинополската Църква няма право да се меси в делата на другите Църкви. Състоялото се тогава осъждане на намесата на Константинопол в делата на Александрийската Църква е било подкрепено от Антиохийската, Йерусалимската, Руската, Кипърската и Еладската Църкви.

През следващите години Александрийските Патриарси също неведнъж са бранели чистотата на светоотеческото учение за Църквата и на православното Предание. Във връзка с едностранното предоставяне на автокефалия на Албанската Църква, направено от Константинополската Патриаршия, Александрийският Патриарх Николай V през 1937 г. писал: «През тези последни години в общоцърковните въпроси, от една страна, и във въпросите за предоставяне и потвърждаване на автокефалия на Църквите, от друга, се появи доста странният обичай, според който още от средата на миналото (т.е. XIX) столетие, т.е. от момента на даването на автокефалия на Еладската Църква, Светейшият Апостолски Константинополски Престол, вече изобщо без взема под внимание съответните канони на Църквата и нейните обичаи, постъпва напълно едностранно, игнорирайки Предстоятелите на всички Поместни Автокефални Църкви».

Печално е, че Вие, скъпи брате, толкова лесно се отказахте от славното наследство на Александрийската Църква, от каноничната православна традиция, чиито верни пазители в течение на векове са били Вашите блажени предшественици, и тръгнахте по пътя на разкола и съглашателството с беззаконните деяния на сегашния Константинополски Патриарх.

Действията на Патриарх Вартоломей в Украйна станаха реализация на коварния замисъл на враговете на Православието, желаещи да откъснат Русия и Руската Православна Църква от гръцките Църкви. Ние знаехме за този замисъл, но не губехме надежда, че Светейшият Патриарх Константинополски ще се осмели с Божията помощ да се противопостави на натиска на една могъща политическа сила. За огромно съжаление това не се случи, в резултат на което Патриарх Вартоломей с действията си разруши единството на Вселенското Православие. Дълбоко скърбя, че съучастник на тези деяния станахте сега и Вие.

Ваше Блаженство! В преддверието на Светата Четиридесетница братски Ви призовавам да преразгледате взетите от Вас решения и да прекратите подкрепата си за разкола в Украйна, за да не се разкъсва нешитият хитон Христов — Църквата Божия.

С любов в Господа,

**+КИРИЛ,
Патриарх Московски и на цяла Русия**